

Fryske Fiersichten: Lef hebben om te veranderen

Fryske Fiersichten: Ief hebben

Het 10-punten plan van VNO-NCW Friesland voor Friesland in 2030

De provincie Friesland heeft het initiatief genomen samen met burgers en ondernemers de contouren van Friesland in 2030 te schetsen. Heel veel mensen zijn in beweging gekomen. De enorme geestdrift en grote betrokkenheid met het wel en wee van Friesland zijn opmerkelijk en hartverwarmend te noemen. Liefst 700 project-ideeën zijn ingediend. VNO-NCW Friesland heeft gereageerd op de Fryske Fiersichten met een 10-punten plan.

Ons politieke debat wordt nog altijd gedomineerd door het beginsel van de verdelende rechtvaardigheid. We zouden ons veel meer zorgen moeten maken over de vraag hoe toekomstige generaties voldoende inkomsten kunnen vergaren om onze levensstijl zelfs maar te benaderen.

Is een visie op de economische structuur op lange termijn zinvol?

Hoe Friesland er over x decennia economisch uit zal zien en waarmee we dan concreet ons brood in Friesland zullen verdienen is maar ten dele voorspelbaar en dus ook stuurbaar. Het is erg afhankelijk van het abstractieniveau bij de invulling van die visie.

- Ook anno 2030 zal Friesland zich niet ontwikkelen tot een pure diensteneconomie, waarbij geen plaats is voor industrie of landbouw.
- Een gedetailleerde visie op de toekomstige structuur van de Friese economie is onmogelijk. Een recente Nyfer-studie leert dat de Nederlandse industrie-panels van wereldniveau juist in veel verschillende sectoren zitten en niet de vrucht zijn van specifiek overheidsbeleid.
- Kiezen als overheid is meestal gevaarlijk! Gevaarlijk, omdat het nadeel van miskeunen altijd groot is. De overheid weet het in de regel niet beter dan het bedrijfsleven. En als je het als overheid niet blijkt te hebben geweten, dan is er ook schade voor een economie. Miskeunen bij de overheid worden niet gecompenseerd door gouden grepen van de overheid elders! Dat ligt bij het bedrijfsleven anders.

Tien punten plan VNO-NCW Friesland:

VNO-NCW Friesland reageert met een 10-punten plan als haar bijdrage aan de Fryske Fiersichten. Niet vanuit een xenofobe oriëntatie teneinde alles vast te houden wat er is. Maar met een open mind alert te reageren op internationale ontwikkelingen. De vraag laat zich stellen waarom 10 punten? Onder verwijzing naar wat ooit gezegd is over de 10 geboden: er is veel op aan te merken, maar wees in ieder geval blij dat het er maar 10 zijn.

1. Excellent generiek beleid van de overheid

Voorop staat als allerbelangrijkst een generiek beleid van basisvoorwaarden voor ondernemerschap. Die moeten op orde zijn. De primaire zorg van de overheid is een goed generiek ondernemingsbeleid door middel van zorg voor goed onderwijs en een breed onderzoeksbestel, basisstimulansen voor innovatie, zo min mogelijk hinderlijke regelgeving. Kortom beleid dat de groei en bloei van ondernemerschap bevordert. Het mogelijk maken van succesvol ondernemen ongeacht de sector waarin. Die filosofie zou je kunnen kenschetsen als beleid van “empowering winners”. Op nationaal, regionaal en lokaal niveau liggen hier verantwoordelijkheden en concrete opdrachten.

om te veranderen

2. Extra inzet gericht op sleutelgebieden

Iets extra's daar bovenop in het beleid doen voor sleutelgebieden (sectoren waarin Friesland excelleert of naar verwachting gaat excelleren). Dat is in wezen een facet van het industriebeleid dat door de jaren heen in wisselende bewoordingen steeds terugkomt (speerpuntenbeleid, aandachtsgebiedenbeleid, clusterbeleid). In principe kan iedere sector zich hiervoor kwalificeren. De visie is hier meer een visie op het soort beleid dat ruimte geeft voor sleutelgebieden dan dat het een visie is op waar de structuur van de Friese economie precies naar toe gaat of moet gaan.

Tegen die achtergrond zijn de noordelijke keuzes voor Wetsus, energy valley en sensor technologie buitengewoon goed gekozen. De waterprovincie Friesland moet niet alleen haar basis hebben in de Sneek-week maar evenzeer door de prestaties van onze bedrijven in New Orleans. Wat dat laatste betreft is publiek-private samenwerking cruciaal.

3. Inzet op excellent onderwijs en kenniscirculatie

We zullen meer moeten doen aan onderwijs, kenniscirculatie en onderzoek. Op alle niveaus van het onderwijs. Om talenten te kunnen benutten, moeten ze herkend, erkend en ontwikkeld worden. Het is tijd om met elkaar vast te stellen dat Nederland daar een aantal jaren veel te weinig in heeft geïnvesteerd. Ja, kennis kost geld. Maar wie kennis te duur vindt, heeft geen flauw benul van de kosten van onwetendheid. We investeren te weinig in onderwijs, onderzoek en innovatie om daadwerkelijk onze ambitie van een duurzame vitale regio waar te kunnen maken. In Friesland kennen we de kenniscampus te Leeuwarden.

De Friese politiek zou veel ongeduldiger moeten zijn over de teleurstellende voortgang die wordt geboekt. Te veel tijd gaat verloren aan competentiestrijd en onbegrepen naijver. De Friese economie heeft er alle belang bij dat dit brandpunt van kennis maximaal is aangesloten met de vele contactpunten van het Friese bedrijfsleven. Uitgangspunt moet zijn hoe onze publieke kennisinfrastructuur te verbeteren in kwaliteit, focus en aansluiting op de gebieden die voor het bedrijfsleven interessant zijn; ofwel de dynamisering van onze publieke kennisketens.

4. Noordoost Europa is booming

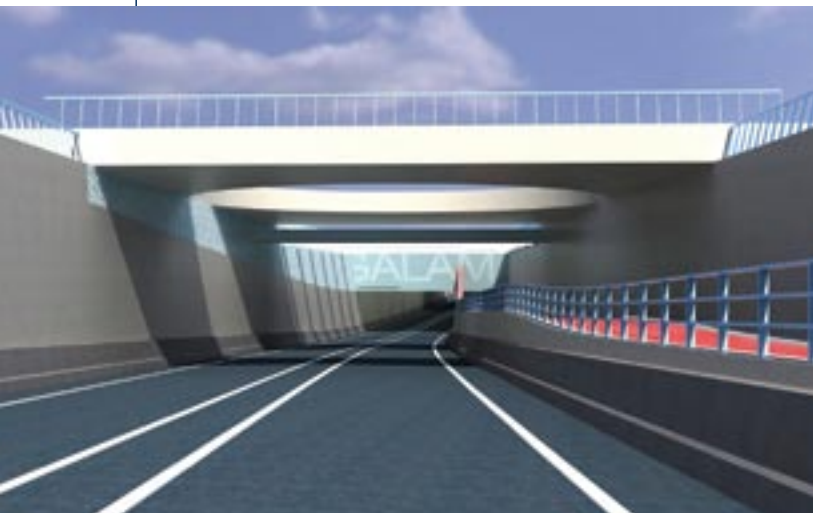
Europa is een fact of life. Het is belangrijk dat Friesland de steven naar Europa wendt en meedoet in de voorhoede. Overheden en bedrijfsleven zullen samen afspraken moeten maken om te komen tot een betere belangenbehartiging voor het in genoemde grensregio operationele bedrijfsleven. Krachtige marktclusters aan weerszijden van de grens genereren onvoldoende grensoverschrijdende bedrijvigheid. Clusters die tot dit moment onvoldoende met elkaar zijn verbonden. Nieuwe netwerken en samenwerkingsverbanden zijn nodig om daarmee een betere verankering te waarborgen van voor Friesland belangrijke bedrijvigheid. Friesland heeft een naam in Europa hoog te houden die veel verder reikt dan de provinciegrenzen. Het wordt tijd dat we vanuit die notie ons herpositioneren binnen het Europa van de regio's.

5. Pleidooi voor duurzaamheid en energietransitie

Friesland is in 2030 een baken van duurzaamheid. Het is verstandig van een nieuw kabinet en van provinciale bestuurders om bedrijven aan te spreken op hun publiekelijk vastgelegde bereidheid om mee te denken over en mee te doen aan een nieuwe duurzaamheidsagenda. Wil dat slagen, dan moet dat een internationale agenda zijn, dan moet het Nederlandse bedrijfsleven zich internationaal sterk willen maken voor het passend in rekening brengen van de duurzaamheidseffecten van economisch handelen, en dan moet de overheid daarbij een betrouwbare lange termijn partner zijn die wortel en zweep niet hanteert naar de waan van de dag. Noord-Nederland heeft hiervoor prima troeven in de hand. Niet in de laatste plaats Friesland.

6. Bestuurlijke organisatie van Friesland

Met 31 gemeenten anno 2007 heeft Friesland een gemeentelijke schaalgrootte die niet alleen gedateerd aandoet, maar het ook is. Vele kleinere gemeenten zijn volstrekt niet berekend op de uitdagingen van deze nieuwe tijd. Vele gemeenten missen de professionaliteit, kwaliteit en kritische zelfreflectie om voortvarend en ambitieus te reageren en te ageren in het belang van haar bewoners en de aldaar gevestigde bedrijven. De democratische legitimatie wordt gebrekkig ingevuld door de veelvoud van

gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het zou Friesland sieren deze discussie niet langer uit de weg te gaan en te opteren voor een minimale schaalgrootte van 45.000. inwoners. Dit betekent onherroepelijk een gemeentelijke herindeling, die recht doet aan gegroeide samenwerkingsrelaties en andere verbanden binnen de provincie.

Ook op provinciaal niveau is meer ambitie en alertheid gewenst. Provinciale reflexen schaden het merk Friesland. Maak je niet onnodig klein. Treed naar buiten vanuit een gezond zelfvertrouwen en bewustzijn. De provincie Friesland heeft veel belang bij een vitaal Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Juist het provinciale bestuur moet zich bovengemiddeld inspannen hiervan een groot succes te maken. Dat mag best vanuit een kritische houding, maar over het resultaat mag geen twijfel bestaan. Dit geeft ons het vereiste soortelijke gewicht op momenten dat het er echt op aankomt tegenover het geweld dat anderen weten te mobiliseren.

7. Zuiderzeelijn

Ruim voor 2030 – als het even kan gaat deze kabinetperiode de schop in de grond – ligt er een hogesnelheidsverbinding over het Zuiderzeelijntracé. Een absolute must. De Zuiderzeelijn is een strategische investering waarmee Nederland en in het bijzonder Friesland en Noord-Nederland een schaalessprong maakt. De Zuiderzeelijn is structurend voor de ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen voor de periode tot 2050. Ze creëert een vliegwieleffect op het investeringsgedrag van burgers en bedrijven. De Zuiderzeelijn is een strategische investering die niet mag worden verward met knelpuntoplossende investeringen. Het haalt Friesland met behoud van haar ruimtelijke kwaliteiten definitief uit haar isolement. De Zuiderzeelijn als katalysator voor een nieuwe ruimtelijke kaart van Nederland waarbij de schreeuw naar leef- en bedrijfsruimte in het westen van het land een uitweg vindt naar een regio met onderdruk.

8. Friesland kan niet zonder industrie

De betekenis van de industrie voor de Friese (en Nederlandse) economie is nog steeds zeer aanzienlijk. De industrie is van nature een sector die aan buitenlandse concurrentie bloot staat. Wil Friesland een aantrekkelijke vestigingsplaats blijven voor hoog-

waardige productie en dienstverlening, die verankerd blijft, dan zal het offensieve keuzes moeten maken. Dat zijn een aantrekkelijk innovatieklimaat, met een betere aansluiting tussen kennisinstellingen en ondernemingen; een groter aanbod van werknemers met een technische beroeps- en wetenschappelijke opleiding; een concurrerende loonkostenontwikkeling en een fiscaal klimaat en exportinstrumentarium die zich kunnen meten met die in andere landen.

Laat ook duidelijk zijn dat bedrijventerreinen in 2030 heel veel beter zijn ingepast in het Friese landschap. Nog te vaak is er anno 2007 sprake van de architectonische variant van fast food: snel geproduceerd en snel geconsumeerd. Dat is slecht voor alle betrokkenen. Niet in de laatste plaats voor de ondernemers zelf.

9. Troefkaarten van een 'slow region'

Friesland kent een sterke regionale identiteit, met daarbinnen de nodige variaties. De geschiedenis is terug te lezen in het landschap. Er is in het noorden sprake van een rijkdom aan cultuur en tradities die inmiddels in heel Nederland wordt gekoesterd als oer-Nederlands. Friesland als 'slow region' kan het wonen, recreëren en het werken een extra impuls geven. Het noorden heeft het karakter van een 'slow region' en dat karakter zou moeten worden opgepakt als een kans om de economie te stimuleren. Zelfvertrouwen en heldere keuzes, gekoppeld aan een intelligente gebiedsmarketing zijn daarbij van cruciaal belang. Het getuigt van wijsheid de wooneconomie beter te verbinden met de noordelijke zorg economie, met sport, cultuur en creative industries. Friesland heeft onderscheidende cultuurdragers die de regio een voorsprong geven. De vergelijking met Toscane dringt zich op. Toscane verenigt het beste van het oude en het moderne Italië – een onverslaanbare combinatie.

10. Droge voeten

De grotere risico's van hoogwater door de te verwachten zeespiegelstijging, bodemdaling en toenemende waterafvoer door de grote rivieren vragen om een ander overheidsbeleid. Voeg daaraan toe de disbalans van de ruimtelijk-economische ontwikkelingen binnen Nederland. Deze behoren separaat en in combinatie tot andere gebiedsgerichte ontwikkelingen te leiden. Voor Friesland liggen hier kansen met een alert reagerend bestuur. Rijksinvesteringen (lees: FES-gelden) dienen hierbij beter hun vertaling te krijgen met de regio's buiten de delta, te beginnen Friesland. Water is voor Friesland een goudmijn mits rijksinvesteringsprogramma's worden gekoppeld aan relevante beleidsprogramma's op regionaal en internationaal niveau.

Samenvattend:

De Fryske Fiersichten zijn een prachtige aanleiding voor een nieuw College en een nieuwe Staten een vliegende start te maken op weg naar een zich vernieuwend Friesland. Graag wil ondernemend Friesland samen met haar politieke vertegenwoordigers de vereiste verdiepingsslag maken. Pragmatisch aan de hand van een uitvoeringsagenda. De ingrediënten zijn geleverd, het komt nu aan op de juiste mix en hoeveelheden.

Van het Friese politieke bestuur wordt ambitie gevraagd. Ambitie om ook in de toekomst succesvol en duurzaam mee te blijven doen in het steeds verder voortschrijdende proces van globalisering.